

ПРАВИЛА ЗА КАТЕГОРИЗИРАНЕ НА КЛИЕНТИТЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Настоящите правила на Първа инвестиционна банка АД за категоризиране на клиентите в качеството ѝ на инвестиционен посредник са разработени в изпълнение на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти /ЗПФИ/ и Наредба №38 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници, приета с решение № 84-Н от 25 юли 2007 г. на КФН, обн. ДВ, бр.67/17.08.2007 г. /НИДИП/.
2. Тези правила регламентират политиките, процедурите, условията и критериите, по които Първа инвестиционна банка АД /ПИБ/ в качеството си на инвестиционен посредник /Банката/ категоризира клиентите на *професионални* или *непрофесионални*, обстоятелствата, при които могат да бъдат определени като *приемлива насрещна страна*, както и условията и процедурите за промяна на категоризацията.

II. ДЕФИНИЦИИ

За целите на настоящите правила понятията по-долу имат следното значение:

1. **"Професионален клиент"** е клиент, който притежава опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането, и който отговаря на критериите, описани в тези правила.
2. **"Непрофесионален клиент"** е клиент, който не отговаря на изискванията за професионален клиент.
3. **"Приемлива насрещна страна"** е контрагент, попадащ в някоя от посочените по-долу категории, спрямо който Банката, при предоставянето на услугите приемане и предаване на нареждания във връзка с един или повече финансови инструменти, посредничество за сключване на сделки с финансови инструменти, както и изпълнение на нареждания за сметка на клиенти, включително чрез сделки за собствена сметка на Банката, не спазва определените по чл. 31, ал. 1 ЗПФИ изисквания:
  - 3.1. инвестиционен посредник,
  - 3.2. кредитна институция,
  - 3.3. застрахователно дружество,
  - 3.4. колективна инвестиционна схема,
  - 3.5. управляващо дружество,
  - 3.6. пенсионен фонд,
  - 3.7. пенсионноосигурително дружество,
  - 3.8. други финансови институции,
  - 3.9. лица, чиято основна дейност е търгуване за собствена сметка със стоки и/или деривативни финансови инструменти върху стоки;

- 3.10. юридически лица, които предоставят инвестиционни услуги и/или извършват инвестиционни дейности, които се изразяват само в търгуване за собствена сметка на пазарите на финансови фючърси или опции или други деривативни финансови инструменти и на паричния пазар само с цел хеджиране на позиции на пазарите на деривативни финансови инструменти, или които търгуват за сметка на други участници на тези пазари, или определят цени за тях и които са гарантирани от клирингови членове на същите пазари, когато отговорността за изпълнението на договорите, сключени от такива лица, се поема от клирингови членове на същите пазари.
- 3.11. правителства на държави, държавни органи, които управляват държавен дълг, централни банки и международни институции, както и такива субекти от трети държави, ако изрично са поискали да бъдат третирани като такива.
4. **"Траен носител"** е средство за предоставяне на информация на клиент, което му позволява да запази информацията, адресирана лично до него, по начин, позволяващ последващо запознаване с нея за период от време, адекватен за целите на предоставяне на информацията и позволяващ възпроизвеждане на съхранената информация без промени.

III. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕЙНОСТТА И ПРОЦЕДУРИ

1. Банката категоризира всеки клиент като професионален, непрофесионален или приемлива насрещна страна съобразно критериите, посочени в тези правила.
2. Банката уведомява клиентите на траен носител за категорията, която им е определила въз основа на информацията, с която разполага, както и за правото им да поискат да бъдат категоризирани по различен начин и за ограниченията на тяхната защита при категоризирането им в друга група.
3. Банката по собствена инициатива или по искане на клиента може да определи:
  - 3.1. като професионален или непрофесионален клиент, който в други случаи би бил определен като приемлива насрещна страна.
  - 3.2. като непрофесионален клиент, който се счита за професионален клиент по смисъла на приложените по-долу критерии.
4. Когато контрагент по сделката е приемлива насрещна страна Банката може да изпълнява услугите по приемане и предаване на нареждания във връзка с един или повече финансови инструменти, посредничество за сключване на сделки с финансови инструменти, както и да изпълнява нареждания за сметка на клиенти и сделки за собствена сметка с финансови инструменти и без да спазва изискванията на чл.27, ал.4 и 7, чл.чл.28, 30 и чл.33, ал.2 от ЗПФИ по отношение на конкретните сделки или съответната допълнителна услуга, пряко свързана с тези сделки, при условие че контрагентът, определен като приемлива насрещна страна съобразно ЗПФИ, не е поискал изрично да не се смята за такава страна изцяло или за конкретната сделка.
  - 4.1. Когато клиент, определен като приемлива насрещна страна, поиска да не бъде третиран като такава и Банката се съгласи, то той ще се третира като професионален клиент, освен ако изрично не е поискал да бъде третиран като непрофесионален клиент.

- 4.2. В случаите, когато приемлива насрещна страна изрично поиска да бъде третирана като непрофесионален клиент, се прилагат изискванията, посочени в т. 5 - 9 по-долу.
5. Банката осигурява възможност за своите професионални клиенти да се ползват от по-висока степен на защита, която се предоставя на непрофесионалните клиенти. Банката уведомява професионалния клиент преди началото на предоставяне на инвестиционни услуги, че въз основа на получената от клиента информация той се смята за професионален клиент и по отношение на него ще се прилагат правилата за професионалните клиенти, освен ако не бъде уговорено друго.
6. Банката в качеството си на инвестиционен посредник уведомява професионалния клиент, че има право да поиска промяна в условията на договора с цел осигуряване по-висока степен на защита за клиента.
7. Банката осигурява по-висока степен на защита за клиент по негово искане, когато клиентът прецени, че не може правилно да оцени и управлява рисковете, свързани с инвестирането във финансови инструменти.
8. По-високата степен на защита се предоставя въз основа на писмено споразумение между Банката и клиента, в което изрично се посочват конкретните услуги, дейности, сделки, финансови инструменти или други финансови продукти, във връзка с които на клиента ще се осигурява по-висока степен на защита.
9. По-високата степен на защита на клиента предполага, че същият няма да бъде третиран като професионален за целите на приложимия режим към дейността на Банката като инвестиционен посредник.

IV. КРИТЕРИИ ЗА КАТЕГОРИЗИРАНЕ НА КЛИЕНТИТЕ

IV. (A) Професионални клиенти, определени от Банката

1. Банката категоризира като професионални по отношение на всички инвестиционни услуги, инвестиционни дейности и финансови инструменти клиентите, които отговарят на следните критерии, освен ако не са категоризирани като приемливи насрещни страни съгласно тези правила или изрично не са поискали да бъдат третирани като непрофесионални:
  - 1.1. Лица, за които се изисква издаването на разрешение за извършването на дейност на финансовите пазари или чиято дейност на тези пазари е регулирана по друг начин от националното законодателство на държава членка, независимо от това дали е съобразено с Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, както и лица, получили разрешение за извършване на тези дейности или по друг начин регулирани от законодателството на трета държава, както следва:
    - кредитни институции;
    - инвестиционни посредници;
    - други институции, които подлежат на лицензиране или се регулират по друг начин;
    - застрахователни дружества (компани);
    - предприятия за колективно инвестиране и техните управляващи дружества;
    - пенсионни фондове и пенсионноосигурителните дружества;

- лица, които търгуват по занятие за собствена сметка със стоки или деривативни финансови инструменти върху стоки;
  - юридически лица, които предоставят инвестиционни услуги или извършват инвестиционни дейности, които се изразяват единствено в търгуване за собствена сметка на пазарите на финансови фючърси или опции или други деривативни финансови инструменти на паричния пазар единствено с цел хеджиране на позиции на пазарите на деривативни финансови инструменти, или които търгуват за сметка на други участници на тези пазари, или определят цени за тях и които са гарантирани от клирингови членове на същите пазари, когато отговорността за изпълнението на договорите, сключени от такива лица, се поема от клирингови членове на същите пазари;
  - други институционални инвеститори.
- 1.2. Големи предприятия, които отговарят поне на две от следните условия:
- балансово число - най-малко левовата равностойност на 20 000 000 евро;
  - нетен оборот - най-малко левовата равностойност на 40 000 000 евро;
  - собствени средства - най-малко левовата равностойност на 2 000 000 евро.
- 1.3. Национални и регионални органи на държавната власт, държавни органи, които участват в управлението на държавния дълг, централни банки, международни и наднационални институции като Световната банка, Международният валутен фонд, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка и други подобни международни организации.
- 1.4. Други институционални инвеститори, чиято основна дейност е инвестиране във финансови инструменти, включително лица, които извършват секюритизация на активи или други финансови трансакции.

IV. (Б) Клиенти, категоризирани като професионални по тяхно искане

2. Клиентите, извън тези по предходния раздел, включително държавните органи и частните индивидуални инвеститори, могат да поискат спрямо тях да не се прилагат правила, които осигуряват по-висока степен на защита. В този случай те трябва да отговарят най-малко на два от следните критерии:
- 2.1. през последната година лицето да е сключвало средно за тримесечие по 10 сделки със значителен обем на съответен пазар;
- 2.2. стойността на инвестиционния портфейл на лицето, който включва финансови инструменти и парични депозити, да е повече от левовата равностойност на 500 000 евро;
- 2.3. лицето да работи или да е работило във финансовия сектор не по-малко от една година на длъжност, която изисква познания относно съответните сделки или услуги.

V. ПРОЦЕДУРИ ЗА КАТЕГОРИЗИРАНЕ НА КЛИЕНТИТЕ

1. Клиентите на Банката по раздел IV (Б) могат да поискат да бъдат третиращи като професионални клиенти при спазване на следната процедура:
- 1.1. клиентите трябва изрично да поискат пред Банката в писмена форма да бъдат третиращи като професионални клиенти общо или във връзка с определени

- инвестиционни услуги или сделки, или с определен вид сделки или инвестиционен продукт;
- 1.2. преди да вземе решение да третира клиента като професионален, Банката предприема необходимите действия, за да е сигурна, че същият отговаря на критериите за професионален клиент, съгласно т.2 от раздел IV.(Б) по-горе.
  - 1.3. Банката предупреждава в писмен вид клиента, че той няма да се ползва от съответната защита при предоставянето на услуги и извършването на дейности от инвестиционния посредник, както и от правото да бъде компенсирани от Фонда за компенсиране на инвеститорите във финансови инструменти и изисква от клиента да декларира, че е уведомен за последиците;
  - 1.4. За клиент, за който са изпълнени условията по раздел IV(Б), не се смята, че притежава знанията и опита на клиентите, отговарящи на критериите за категоризиране като професионални съгласно посоченото в раздел IV.(А) по-горе.
2. Банката може да не прилага правила, които осигуряват по-висока степен на защита за клиентите, само ако въз основа на оценката ѝ за опита, уменията и знанията на клиента може да направи обосновано заключение, че съобразно характера на сделките или услугите, които клиентът възнамерява да ползва или да сключва, клиентът може да взема самостоятелни инвестиционни решения и да преценява рисковете, свързани с тях.
    - 2.1. Оценката може да се извършва съгласно условията и реда за оценка, предвидени за лицата, които управляват дейността на инвестиционните посредници, застрахователите или кредитните институции, съгласно правото на Европейската общност. В случаите, когато клиентът няма самостоятелен управителен орган, на оценка подлежи лицето, което има право да сключва самостоятелно сделки за сметка на юридическото лице.
  3. Банката изисква от клиентите, определени като професионални съгласно тези правила, да я уведомяват за всяка промяна в данните, послужили като основание за определянето им като професионални клиенти.
  4. В случаите, когато Банката в хода на извършваната от нея дейност установи, че клиент, определен като професионален съгласно тези правила, е престанал да отговаря на условията, при които е определен като такъв, Банката предприема необходимите мерки за прилагане на по-високата степен на защита по отношение на този клиент съгласно вътрешните ѝ процедури и политики.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящите правила са изготвени на основание чл.27, ал.(6) от ЗПФИ.

§2. Настоящите Правила са неразделна част от Общите условия, приложими към договори с клиенти на Първа инвестиционна банка АД за инвестиционни услуги и дейности с финансови инструменти.

§3. Правилата са одобрени от Управителния съвет на Първа инвестиционна банка АД с решение от 30. 10. 2007 г., изм. и доп. с решение от 06.10. 2009 г.